

Setkání členů kateder právních dějin a římského práva 9. – 11. listopadu 2001

Častá – Papiernička, Slovenská republika

Marta Kadlecová, Renata Veselá*

Po devíti letech od posledního setkání členů kateder právních dějin a římského práva se z laskavé iniciativy profesora JUDr. Jozefa Klimka, DrSc. z Právnické fakulty UK v Bratislavě sešli ve dnech 9.–11. listopadu ve slovenské Časté – Papierničce právní historici, kteří působí na českých a slovenských vysokých školách. Od posledního setkání, které se konalo závěrem roku 1992 shodou okolností také na Slovensku, se ovšem mnohé změnilo. Na jedné straně se rozdělením tehdejší federální republiky jakoby na čas utlumily do té doby pravidelné a těsné pracovní, vědecké i pedagogické kontakty. Na druhé straně se v posledních letech v obou republikách značně zvýšil počet právnických fakult, tedy i počet právně historických pracovišť.

Konferenční jednání zahájil děkan pořádající fakulty profesor JUDr. Mojmir Mamojka, CSc. Především odevzdal pamětní medaili k 80. výročí založení první novodobé slovenské univerzity profesoru Dr. h. c. JUDr. Karlu Malému, DrSc., emeritnímu rektorovi Univerzity Karlovy, významné vědecké kapaci-

tě v oboru právní historie. Vzápětí navázal vlastní pracovní program o následujících tématech:

První závažnou diskutovanou otázkou byly problémy vyplývající z nového českého vysokoškolského zákona a v současné době připravované obdobné právní úpravy vysokého školství ve Slovenské republice. Jmenovitě šlo o problematiku dvoustupňového vzdělávání právníků (bakalářské a magisterské studium), které je z hlediska požadavků právní praxe dle většiny názorů uměle vyvolávané a nežádoucí, neboť o „polovičního právníka“ není poptávka.

Následující část debaty směřovala k zavádění kreditního systému ve vysokoškolském systému, z níž vyplynul jednomyslný názor, že pro jednooborové fakulty typu právnícké a lékařské se tento systém nehodí a je pouze uměle transplantován.

Z nového pojmání vysokých škol, jakožto veřejnoprávních institucí, vyplývá m.j. vícezdrojové financování, které se v konečném důsledku obrací proti fakultám, protože finanční zdroje poskytované stát-

* JUDr. Marta Kadlecová, CSc., JUDr. Renata Veselá, Ph.D., Katedra dějin státu a práva Právnické fakulty Masarykovy univerzity, Brno

ním rozpočtem neustále klesají a ostatní zdroje jsou nepravidelné a nejisté, takže nemohou pokrýt oprávněné potřeby rozpočtů těchto škol. Důsledkem toho je, že jednotlivá pracoviště mají trvalý nedostatek vědecko – pedagogických sil. Dokladem toho je pak ne zcela vyhovující personální stav nejenom na nových právnických fakultách, které jsou nuceny velmi často využívat pomoci již v minulosti existujících pracovišť. Výchova mladých odborníků je obtížně řešitelná, protože ani v případě skutečného zájmu o nelukrativní obory právní vědy, nemůže být takový pracovník dostatečně ohodnocen. V návaznosti na to se postavení nových fakult komplikuje v akreditačním procesu.

Účastníci setkání posuzovali také případné zavedení školního a dospěli k závěru, že jde pouze o zástupný problém, který nemůže významně pomoci řešení finanční situace vysokých škol.

Profesor Malý zároveň přednesl názor, že v otázce omezování počtu přijímaných studentů akceptuje postoj i jiných renomovaných světových univerzit, totiž že těmto školám patří právo výběru studentů. U nás často citovaný názor o volném přístupu k vysokoškolskému vzdělání je podle profesora Malého zavádějící.

Diskuse se dále dotkla složení akademických senátů, které schvalují a mohou zasahovat do každého závažnějšího rozhodnutí děkana či rektora, avšak s touto jejich pravomocí není spojená žádná odpovědnost. Tím je omezena samostatnost a pružnost rozhodování akademických funkcionářů, kteří jsou na druhé straně prakticky v postavení managerů s veškerou zodpovědností.

Rektor trnavské univerzity profesor JUDr. Peter Blaho, CSc. kvitoval s povděkem, že poznatky z této diskuse budou jistě přínosem pro připomínkové řízení k osnově slovenského vysokoškolského zákona.

Dopolední jednání druhého konferenčního dne bylo věnováno stavu řešení grantu „Vývoj práva v Československu v letech 1945–1989“, na kterém se společně

podílejí česká i slovenská právněhistorická pracoviště. Bylo konstatováno, že konečným výsledkem úsilí badatelů bude jednak závěrečná publikace jednotlivých výstupů řešení, jednak vědecká konference s mezinárodní účastí.

V podvečerní části programu seznámili představitelé jednotlivých právněhistorických pracovišť své kolegy s personálním obsazením, se strukturou výuky a zkoušek. V základních rysech se pedagogické zaměření mírně odlišuje, avšak i tento stav je spíše zapříčiněn personálním vybavením jednotlivých pracovišť. Jako výjimka v tomto ohledu byl posuzován stav, který existuje na brněnské právnické fakultě. Tady byla z první blokované zkoušky vyjmuta národní právní historie. Poměr ústního a písemného zkoušení na jednotlivých fakultách je přímo úměrný poddimenzovanému pedagogickému sboru a počtům studentů, které je třeba vyzkoušet.

Neformální část setkání právních historiků se odehrávala za překrásného počasí v exkluzivních prostorách zařízení Národní rady Slovenské republiky, s možností procházek v upraveném parku i sportovní nabídky pro účastníky setkání. Neplánovanou, avšak velmi inspirativní, se stala návštěva unikátního hradního komplexu Červený kámen, který se nacházel v těsné blízkosti místa konference a valná část kolegů využila k jeho návštěvě polední přestávky.

Právně–historická obec se tentokrát sešla ve větším obsazení, než se rozcházela v roce 1992, avšak ani tento početní stav nelze zdaleka považovat za optimální. Pro českou stranu bylo zvláště překvapující, že v tomto ohledu vítězí svou garniturou mladých odborníků právě Slovensko.

Všichni účastníci se rozcházeli s tím, že toto setkání bylo velmi užitečné zejména tím, že byla po několikaleté odmlce obnovena tradice právně historických konferenčních setkání, která bude v příštím roce pokračovat v Praze.